

Oifig an Ard-Aighne
Oifig na nDréachtóirí Parlaiminte don Rialtas
Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit
Scéim faoi Acht na dTeangacha Oifigiúla
OFFICIAL LANGUAGES ACT 2003
ACHT NA DTEANGACHA OIFIGIÚLA 2003

SCHEME 2010-2013

SCÉIM 2010-2013

CLÁR

- 1. Réamhrá agus Cúlra**
- 2. Oifig an Ard-Aighne ina n-áirítear Oifig na nDréachtóirí Parlaiminte don Rialtas**
- 3. Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit**
- 4. Geallsealbhóirí**
- 5. Breisiú na seirbhísí le cur ar fáil trí mheán dátheangach nó trí mheán na Gaeilge**
- 6. Monatóireacht**
- 7. Poibliú na Scéime comhaontaithe**

1. Réamhrá agus Cúlra

Is iad Oifig an Ard-Aighne a chuimsíonn Oifig na nDréachtóirí Parlaiminte don Rialtas agus Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit a d’ullmhaigh an scéim seo faoi Alt 11 d’Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003 (“an tAcht”). Forálann Alt 11 Scéim reachtúil á ullmhú ag comhlachtaí poiblí a shonraíonn na seirbhísí a sholáthróidh siad:

- trí mheán na Gaeilge
- trí mheán an Bhéarla
- trí mheán na Gaeilge agus an Bhéarla
- agus na bearta a dtabharfar fúthu chun cinntiú go soláthróidh an comhlacht, taobh istigh d’amscála comhaontaithe, trí Ghaeilge aon seirbhís nach soláthraítear cheana trí mheán na Gaeilge.

Cuimsíonn Oifig an Ard-Aighne (OAA) Oifig na nDréachtóirí Parlaiminte don Rialtas (ODPR) agus Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit (OPAS).

Mar gheall ar fhoirceadal idirscartha na gcumhachtaí, tá sé tábhachtach a aithint nach dtugann an tArd-Aighne comhairle dhlí do bhrainsí eile den Rialtas, is é sin le rá, an tUachtarán agus na brainsí reachtacha agus breithiúnacha. Tá sé tábhachtach le haithint fosta nach dtugann an tArd-Aighne agus foireann na hOifige comhairle dhlí do bhaill den phobal ná nach nglacann aon taighde dlí mar chúram ar a shon. Ba chóir do bhaill den phobal ar mian leo comhairle dhlí nó pholaitiúil a iarraidh dul i gcomhairle lena gcuid comhairleoirí féin. I

dtaca le Caingne Réadais agus Scéim an Ard-Aighne, dírímid d’aird ar an fhaisnéis a thugtar ar ár láithreán gréasáin ag <http://www.attorneygeneral.ie/> ar a bhfuil sonraí ar fáil i mBéarla agus i nGaeilge.

1.1 Treoirínite faoi Ullmhúchán Scéime

Forálann Alt 12 den Acht d’ullmhúchán treoirínite ag an Aire Gnóthaí Pobail, Tuaithe agus Gaeltachta agus a n-eisiúint do chomhlachtaí poiblí chun cuidiú leo le dréacht-Scéimeanna a ullmhú.

Dréachtadh an Scéim seo leis na treoirínite seo san áireamh.

Faoi Alt 13 den Acht, d’fhoilsigh na hOifigí fógra sna nuachtáin náisiúnta agus Gaeilge i Meitheamh 2010, ag iarraidh uiríolla ó pháirtithe leasmhara maidir le hullmhú na dréacht-Scéime. Ceapadh 2 Iúil 2010 mar dháta deiridh chun aighneachtaí a fháil ó páirtithe leasmhara. Tá na haighneachtaí uile a fuarthas ar fáil ar shuíomh gréasáin na hOifige ag <http://www.attorneygeneral.ie/>. Bunaíodh an Scéim ar na haighneachtaí seo agus ar thuairimí agus mholtaí a sholáthraigh an fhoireann sa dá Oifig. Is mór ag na hOifigí an t-am agus an dua a chaith gach éinne i gceist sa phróiseas seo.

1.2 Ábhar na Scéime 2010 – 2013

Cuireann an Scéim seo leis an dul chun cinn a rinneadh i soláthar seirbhísí trí Ghaeilge nuair a bhí an chéad Scéim Ghaeilge á forfheidhmiú. Chuimsigh an chéad Scéim gealltanais leathana a d’fheabhsódh leibhéal na seirbhíse trí Ghaeilge, agus comhlíonadh na gealltanais seo uile. Orthu seo bhí, an tsuntasacht chéanna a thabhairt

do na leaganacha Gaeilge agus Béarla ar shuíomhanna gréasáin Oifig an Ard-Aighne agus Phríomh-Atur nae an Stáit, freagairt trí Ghaeilge ar chomhfhreagras a fhaightear trí Ghaeilge agus, má tharlaíonn sé go dtosaítear imeachtaí dlíthiúla trí Ghaeilge, an cás a shannadh don fhoireann dhlíthiúil a bhfuil inniúlacht Ghaeilge acu agus comhairleoir le hinniúlacht Ghaeilge a ainmniú chun feidhmiú don Stát. Ina theanntasan, tomhaiseann an dá Oifig go leanúnach leibhéal an éilimh ar sheirbhísí trí Ghaeilge ó chliaint agus chustaiméirí agus cuirtear bearta breise i bhfeidhm lena chinntiú go bhfuil leoracmhainní ar fáil chun plé leis na héilimh seo.

Is é an cuspóir atá ag an dara Scéim seo, leanúint le comhlíonadh na ngealltanais a leagadh amach sa chéad Scéim agus an leibhéal seirbhíse a fheabhsú thar thréimhse Scéim 2010 – 2013. I gCaibidil 5 den Scéim sainithnítear réimsí ina bhféadfaí feabhas a chur ar sheirbhísí a sholáthraíonn na hOifigí.

1.3 Dáta Tosaithe na Scéime

Tá an Scéim seo deimhnithe ag an Aire Gnóthaí Pobail, Comhionannais agus Gaeltachta. Rachaidh sí i bhfeidhm ó 18 Deireadh Fómhar 2010, agus beidh sí i bhfeidhm go ceann trí bliana ón dáta seo nó go ndeimhneoidh an tAire Scéim nua de bhun Ailt 15 den Acht, cibé acu ceann is túsce.

2. Oifig an Ard-Aighne ina n-áirítear Oifig na nDréachtóirí Parlaiminte don Rialtas

2.1 Ról an Ard-Aighne

Déantar cur síos ar ról an Ard-Aighne mar "chomhairleoir don Rialtas i gcúrsaí dlí agus tuairimí dlí" in Airteagal 30 na Bunreacht. Tá cur síos ar fheidhmeanna, chumhachtaí agus dhualgais an Ard-Aighne sa Bhunreacht, i reachtaíocht (go príomha in alt 6 den Acht Airí agus Rúnaithe, 1924), i gcoinbhinsiún bunreachtúil agus i gcinntí breithiúnacha a seachadadh roimh agus i ndiaidh bunaithe an Stáit. De bhua an naoú cuid den sceideal leis an Acht thuasluaite, bíonn rialú agus freagracht ag an Ard-Aighne ar Oifig na nDréachtóirí Parlaiminte don Rialtas agus Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit.

2.2 Róil agus Feidhmeanna Oifig an Ard-Aighne

Luann Ráiteas Straitéise na hOifige 2006 – 2008:-

"Is é misean Oifig an Ard-Aighne ná seirbhísí dlí gairmiúla ar an chaighdeán is airde a sholáthar don Rialtas, do na Ranna agus do na hOifigí."

Is iad príomh-róil na hOifige ná:

- tacaíocht agus comhairle a thabhairt don Ard-Aighne chun dualgais na hoifige sin a chomhlíonadh;
- seirbhísí dlí gairmiúla ar an chaighdeán is airde a sholáthar don Rialtas, do na Ranna agus do na hOifigí;
- reachtaíocht a dhréachtú

- seirbhísí dlíthíochta a sholáthar;
- cur le seirbhís éifeachtach phoiblí trí chomhordú ar sheirbhísí dlíthiúla an Stáit a spreagadh agus a bheith páirteach ann;
- a chinntiú go seachadtar seirbhísí dlíthiúla agus gaol oibre éifeachtach torthúil ar an Rialtas, na Ranna, agus na hOifigí, ag cur san áireamh an Clár Athruithe sa tSeirbhís Phoiblí agus, go háirithe, prionsabail na Seirbhíse Ardchaighdeáin don Chustaiméir.

2.2.1 An tAbhcóide Comhairleach

Tá taobh Comhairleach na hOifige roinnte ina chúig shainghrúpa a chlúdaíonn na speisialtachais dlíthiúil go léir. Is éard atá ann ná abhcóidí (Abhcóide Comhairleach) agus déanann gach duine acu speisialtóireacht i sainréimsí éagsúla dlí. I gceannas gach grúpa ar leith tá bainisteoir grúpa a bhfuil céim aige nach ísle ná cothrom Rúnaí Chúnta. Is é príomhdhualgas an Abhcóide Chomhairligh ná cuidiú a thabhairt chun feidhmeanna agus dualgais an Ard-Aighne a chomhlíonadh. Tá foireann chléireach tacaíochta tiomnaithe ag gach grúpa atá eolach ar ghnó an ghrúpa. Clúdaítear réimse fairsing ábhar, ach baineann na gníomhaíochtaí féin le trí réimse feidhmiúcháin, mar atá:

- soláthar na comhairle;
- stiúradh na dlíthíochta;

- glacadh páirte i soláthar seirbhíse dréachtaithe do Ranna Rialtais.

2.2.2 Buan-Ionadaíocht san Aontas Eorpach

Tá Abhcóide Comhairleach sannta ag an Oifig le bheith ar iasacht ag Buanionadaíocht na hÉireann san Aontas Eorpach sa Bhruiséil mar thaidhleoir dlí. Ón am ar bunaíodh é sa bhliain 1996, tá ról an taidhleora dlí éirithe anois ina ghné intreach bunriachtanach d'fheidhmiú éifeachtach na Buanionadaíochta. Is ról an-ilghnéitheach é agus baineann raon leathan feidhmeanna agus dualgas leis.

Tugann an taidhleoir dlí comhairle dlí d'ionadaithe na Ranna Rialtais uile atá ina mbaill den Bhuanionadaíocht, ar raon leathan saincheisteanna dlí a éiríonn ar bhonn laethúil agus a mbíonn an-phráinn leo go minic. Toisc go mbíonn an taidhleoir dlí páirteach i gcaibidlí tábhachtacha an AE, lena n-áirítear athchóiriú an Chonartha agus forbairtí suntasacha eile maidir le reachtaíocht, bíonn luathbhaint anois ag an Ard-Aighne le comhairliú ar shaincheisteanna suntasacha dlí an AE. Cuimsíonn an ról seo comhairlí, tuairimí agus faisnéisithe a sholáthar ó bhéal agus i scríbhinn maidir le hábhair dlí an AE, agus saincheisteanna dlí baile agus bunreachta a éiríonn i gcomhthéacs bhallraíocht na hÉireann den Aontas. Éascaíonn an tseirbhís seo le comhairle dlí a lorg agus a sholáthar i dtaobh tionscnamh comhphobail agus déanann sé iarracht a chinntiú go mbíonn na Ranna feasach agus suas chun dáta, sa mhéid is féidir, ar a ndualgais faoi dhlí na hEorpa. Cuimsíonn an ghné thaidhleoireachta den ról, comhairliúchán, faisnéisiú agus caibidlíocht fhairsing taobh istigh

den Chomhairle chun leasa dlíthiúla an Stáit a chosaint agus a chur chun cinn.

2.2.3 Dréachtóirí Parlaiminte

Is éard atá in Oifig na nDréachtóirí Parlaiminte don Rialtais (ODPR) ná foireann saindlíodóirí a bhfuil leibhéal ard oiliúna acu i ndisciplín dhréachtú na reachtaíochta. Is é misean an ODPR ná seirbhís ghairmiúil dréachtaithe reachtaíochta a chur ar fáil agus chun faisnéis a chothabháil ar dhul chun cinn dréachtaithe na reachtaíochta.

Is í príomhobair an ODPR ná Billí Rialtais a dhréachtú lena dtabhairt isteach i dTithe an Oireachtais agus reachtaíocht thánaisteach a dhréachtú, de réir mar is cuí, do Ranna nó Oifigí Rialtais, lena n-áirítear ionstraimí a aistríonn reachtaíocht an AE go dlí baile faoi Acht na gComhphobal Eorpach 1972.

Is ceannasaí an ODPR í an Príomh-Dhréachtóir Parlaiminte agus, laistigh d'Oifig an Ard-Aighne, tá an fhreagracht fhoriomlán uirthi maidir leis na seirbhísí dréachtaithe a sholáthraíonn sí le haghaidh reachtaíochta.

Tá ODPR eagraithe ina trí ghrúpa, gach ceann acu freagrach as seirbhísí dréachtaithe a chur ar fáil do Ranna agus Oifigí áirithe an Rialtais. I gceannas gach grúpa ar leith tá bainisteoir grúpa a bhfuil de chéim aige nach ísle ná cothrom Rúnaí Chúnta. Tá an Bainisteoir Grúpa freagrach as bainistiú a dhéanamh ar sheachadadh sheirbhísí dréachtaithe an ODPR ar na Ranna agus na

hOifigí a dháilfear ar an ghrúpa sin. Tá foireann chléireach tacaíochta tiomnaithe ag gach grúpa atá eolach ar ghnó an ghrúpa.

2.2.4 Riarachán

Is é atá ann i Rannóg seo na hOifige ná Aonaid thiomnaithe Ghnó a thacaíonn le foráil na seirbhísí a sholáthraíonn an Oifig agus dualgais na hOifige go deimhin i gcomhthéacs an Chláir Athruithe sa tSeirbhís Phoiblí. Tá na hAonaid Ghnó mar a leanas:-

- Aonad Leabharlainne agus Fios Gnó
- Aonad TF
- Clárlann
- Aonad Airgeadais
- Aonad Acmhainní Daonna
- Aonad Oiliúna agus Forbartha
- Aonad Iniúchta Inmheánaigh (roinnte leis an OPAS)
- An Fhoireann um Bainistiú Athruithe (roinnte leis an OPAS)
- Aonad Seirbhísí
- Oifig Phríobháideach an Ard-Aighne
- Oifig Phríobháideach an Ard-Stiúrthóra
- Oifig Phríobháideach an Phríomh-Dhréachtóra Parlaiminte.

3. Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit

3.1 Róil agus Feidhmeanna na hOifige

Is comhpháirt d'Oifig an Ard-Aighne Oifig Phríomh-Aturnae an Stáit agus is í an príomhsholáthraí sheirbhísí aturnae í don Ard-Aighne agus do gach Roinn agus Oifig Rialtais. Cuireann an CSSO seirbhísí aturnae ar fáil, fosta, do Ghníomhaireachta áirithe eile Stáit agus do Bhinsí Fiosrúcháin, ach ní fheidhmíonn sí ar son baill den phobal.

Ar phríomhfeidhmeanna na hOifige tá;

- maoin an Stáit a thíolacadh, lena n-áirítear plé le cúrsaí tiarnaí talún agus tionóntaí agus cúrsaí eile maoin.
- comhairle dlí a sholáthar faoi shaincheisteanna éagsúla a chuireann an Rialtas, na Ranna agus na hOifigí isteach, agus dréachtú na gcáipéisí dlíthiúla riachtanacha a ghabhann leo, lena n-áirítear conarthaí tráchtála.
- seirbhís Dlíodóra a sholáthar i ngach cúirt shibhialta a bhfuil an Stát, aon Údarás Stáit nó an tArd-Aighne bainteach léi.
- ionchúisimh a thionscnaíonn Airí nó Ranna Rialtais a ullmhú agus a sheachadadh.
- seirbhís Dlíodóra a sholáthar don Gharda Síochána i gcúrsaí a bhaineann le feidhmeanna Bhiúró na Sócmhainní Coiriúla.
- feidhmiú mar Ghníomhaire an Rialtas os comhair Chúirt Bhreithiúnais na hEorpa.
- feidhmiú don Stáit i bhFiosruithe faoi Achtanna na mBinsí Fiosraithe (Fianaise) 1921-2004 agus foireann dlí a sholáthar

chun feidhmiú ar son na mBinsí, leas an phobail agus Údarás Stáit ábhartha eile.

- comhairliú páirtithe Stáit i gcúrsaí tearmainn, dídine agus inimirce agus ionadaíocht a dhéanamh dóibh.
- feidhmiú don Stát in imeachtaí Eiseachadta agus Bharántas Gabhála na hEorpa, in Iarratais ar Chúnamh Frithpháirteach, Ionchoisní, Iarratais ar Mhaoin Phóilíní, agus cásanna a bhaineann le hAistrithe Daoine Daortha.
- feidhmeanna a chomhlíonadh faoi Rialachán na Comhairle (C.E.) Uimh. 1348/2000 den 29 Bealtaine 2000 agus faoi Choinbhinsiún na Háige 1965 maidir le seirbheáil Doiciméad Breithiúnach agus Seachbhreithiúnach i gcúrsaí sibhialta nó tráchtála thar lear.
- ionadaíocht a dhéanamh don Stát agus d'Údaráis an Stáit i bhfómhais costas os comhair na Máistrí Fómhais agus in achomhairc.

De ghnáth, is í Oifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí, trí Oifig an Phríomh Aturnae Ionchúisimh, a chuireann an tseirbhís aturnae ar fáil d'ionchúiseamh na coire. I gcás ionchúiseamh a tharlaíonn taobh amuigh de Bhaile Átha Cliath leanann an tseirbhís aturnae Stáit áitiúil leis an tseirbhís aturnae a sholáthar. Tá sé ceaptha go n-aistreofar gan mhoill an fhreagracht as an tseirbhís aturnae áitiúil Stáit a sholáthar agus a bhainistiú ón OPAS go hOifig an Stiúrthóra Ionchúiseamh Poiblí.

3.1.1 Rannóga Reachtúla

Eagraítear Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit de réir chúig Rannóga reachtúla. Is iad na cúig Rannóga reachtúla Comhairleach, An Dlí Coiteann, Ceart agus Tearma, Dlí Poiblí agus Maoin Stáit.

Eagraítear gach Roinn i míreanna (nó, i gcásanna áirithe, foirne) de réir chosúlacht oibre nó chliaint. Glacann an eagraíocht san áireamh príomhéilimh na gcliaint.

3.1.2 Riarachán

Tá Aonaid tiomnaithe Gnó i Roinn seo na hOifige a thugann tacaíocht do sholáthar seirbhísí a chuireann an Oifig ar fáil agus, go deimhin, dualgais na hOifige i gcomhthéacs an Chláir Um Leasaithe Seirbhíse Poiblí. Is iad na hAonaid sin ghnó:-

- Aonad Acmhainní Daonna
- Aonad Traenála agus Forbartha
- Aonad Leabharlainne agus Fios Ghnó
- Aonad na gCuntas
- Aonad TF
- Aonad Seirbhísí Oifige
- Lárionad Cláraithe agus Taifead
- Oifig Phríobháideach an Phríomh-Aturnae

4. Geallsealbhóirí

Is iad seo a leanas geallsealbhóirí Oifig an Ard-Aighne agus Oifig na nDréachtóirí Parlaiminte don Rialtas agus Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit:-

Rialtas

Rannóga agus Oifigí (a iarrann agus a fhaigheann seirbhísí reachtúla)

Cúirteanna

Rannóga agus Oifigí Stáit (ag comhlíonadh dualgas reachtúil)

Coiste Reachtaíochta an Rialtais

Oifig an Phríomh-Aoire

Coiste Chuntais Phoiblí na Dála /Ríomh-stiúrthóir agus Iniúchóir

Ginearálta

Seirbhís na gCúirteanna

Painéil Dréachtóirí

Eagrais Thearmainn

Roinn an Taoisigh

Coistí an Oireachtais

Oifig na mBillí Thithe an Oireachtais

An Roinn Airgeadais

An Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí

An Roinn Gnóthaí Eachtracha – Buanionadaíocht na hÉireann san

Aontas Eorpach

Oifig na n-Oibrithe Poiblí

An Ghairm Dhlí

Eagrais Éilimh Stáit

Coimisiún um Leasaithe Dlí

Binsí Fiosrúcháin

Coimisiún an AE

Comhairle an AE
Institiúid an AE
Cúirt na hEorpa um Chearta
Cúirt na hEorpa um Chearta Daonna
Eagrais Earcaíochta
Tacaíocht Eachtracha Phroifisiúnta
Eagrais Neamhspleácha

5 Breisiú na seirbhísí le cur ar fáil trí mheán dátheangach nó trí mheán na Gaeilge

5.1 Tiomantas Ginearálta d'Oifig an Ard-Aighne ina n-áirítear Oifig na nDréachtóirí Parlaiminte don Rialtas agus Oifig an Príomh Aturnae-Stáit

Tá na hOifigí tiomanta ní amháin chun leibhéal na seirbhíse atá á soláthar acu trí mheán na Gaeilge faoi láthair a chothabháil ach chun leibhéal na seirbhíse sin atá á soláthar do chliaint, do chustaiméirí agus go hindíreach don pobal go dátheangach agus trí mheán na Gaeilge a fheabhsú freisin.

Bainfidh gealltanais caighdeáin na seirbhísí atá glactha ag na hOifigí mar atá leagtha amach i *'Treoir Sheirbhíse na gCliaint 2005-2007'* d'Oifig an Ard-Aighne (Oifig na nDréachtóirí Parlaiminte don Rialtas san áireamh) agus *'Plean Gníomhaíochta do Chustaiméirí 2005-2007'* do Oifig an Phríomh-Aturnae Stáit agus go deimhin i *gCairteacha Cliant agus Custaiméirí* na hOifige, maidir le seachadadh seirbhísí, bainfidh sé leis na seirbhísí siúd cé acu atá seachadta sa Ghaeilge nó sa Bhéarla.

Chomh maith lena ndualgais faoi na forálacha eile d'Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003 a chomhlíonadh, cinnteoidh na hOifigí go bhforfheidhmeofar na gealltanais seo a leanas:

- leanúint ag freagairt i nGaeilge gach comhfhreagras a fhaightear i nGaeilge, de réir alt 9(2) den Acht;
- painéal neamhfhoirmeálta a choinneáil i gcónaí de

Chomhairleoirí Comhairleacha in Oifig an Ard-Aighne a

bhfuil inniúlacht Ghaeilge acu agus a admhóidh agus a fhreagróidh comhfhreagras agus teagmhálaithe;

- má tharlaíonn sé go dtosaítear imeachtaí dlíthiúla trí Ghaeilge, leanúint ag leagan an cháis i gceist ar fhoireann dhlíthiúil sa dá Oifig a bhfuil inniúlacht Ghaeilge acu agus ainmneoidh an Oifig comhairleoir a bhfuil líofacht Ghaeilge aige chun feidhmiú don Stát;
- leanúint ag cur na Gaeilge chun cinn go gníomhach i measc na foirne i gcoitinne agus an fhoireann a spreagadh chun freastal ar chúrsaí oiliúna Gaeilge;
- feidhmiú ar an mBeartas Oiliúna Teanga in Oifig an Ard-Aighne, agus creat a bhunú chun cumas agus éifeachtúlacht oiliúint na teanga a mhéadú, lena n-áirítear oiliúint sa Ghaeilge a chur ar fáil don fhoireann;
- leanúint le nuashonrú ríomh-Leabhar Reachtanna na hÉireann (eISB), d'fhonn téacs Gaeilge na nAchtanna uile (lena n-áirítear leasuithe bunreachtúla) a achtaíodh sa dá theanga oifigiúla, a thabhairt san áireamh;
- leanúint ag cinntiú, nuair a shuiteáiltear córais nua nó nuair atá cothabháil cuí nó uasghrádú á dhéanamh ar chórais reatha, go bhfuil siad comhoiriúnach le Gaeilge na gcóras ríomhaireachta ábhartha, faoi réir a bhfuil ar fáil agus gan cur as don leibhéal seirbhísí atá ar fáil cheana féin;
- a chinneadh go seolfar seirbhísí idirghníomhacha go comhuaineach sa dá theanga feasta, má tharlaíonn cúinsí dá shórt, (ag cur shainordú na nOifigí san áireamh, is

beag má tá aon éileamh ar sheirbhísí idirghníomhacha dírithe ar an bpobal i gcoitinne);

- an painéal abhcóidí le líofacht Ghaeilge, a thug le fios go bhfuil siad sásta feidhmiú don Stát, a choinneáil faoi athbhreithniú i gcónaí;
- bheith ag tomhais go leanúnach an leibhéal éilimh ar sheirbhísí trí Ghaeilge ó chliaint agus chustaiméirí, agus aon bhearta breise is gá a chur i bhfeidhm lena chinntiú go bhfuil leoracmhainní ar fáil chun déileáil leis na héilimh seo;
- leanúint ag coinneáil Fo-ghrúpaí Comhpháirtíochta Gaeilge ar leith in Oifig an Ard-Aighne, lena n-áirítear Oifig na nDréachtóirí Parlaiminte, agus Oifig Phríomh-Atur nae an Stáit a bhfuil ról acu maidir le cur chun cinn na Gaeilge i gcoitinne sa dá Oifig ar leith, trí imeachtaí sóisialta agus eile;
- an post mar Oifigeach Gaeilge a choinneáil sa dá Oifig d'fhonn cur chuige dírithe comhordaithe a sholáthar agus leibhéal na seirbhíse a sholáthraítear trí Ghaeilge a fheabhsú thar shaolré na Scéime;
- an líon foirne atá inniúil sa Ghaeilge a choinneáil faoi athbhreithniú agus foireann a earcú a bhfuil sé d'acmhainn acu feidhmiú trí Ghaeilge agus trí Bhéarla nuair is gá chun dualgais a chomhlíonadh;
- fardal leictreonach agus páipéar-bhunaithe d'ábhar acmhainne Gaeilge a chothabháil agus a nuashonrú ar bhonn leanúnach;

- suíomhanna gréasáin na hOifige a chothabháil agus a nuashonrú i bhformáid dhátheangach. Ón taobh sin de, cinnteoidh an Oifig go mbeidh ar gach foilseachán, lena n-áirítear aon bhileoga eolais agus bróisiúir a tháirgítear trí Ghaeilge nó go dátheangach, ar fáil ar leagan Gaeilge an tsuímh gréasáin ag an am céanna leis an leagan Béarla;
- a chinntiú go bhfuil ábhar aon suímh gréasáin nua a bhunaíonn an Oifig le linn na scéime seo, dátheangach;
- gach fógra faoi fholúntas i bpost a chur ar fáil sa dá theanga;
- leanúint ag coinneáil seoladh r-phoist ar leith ag an dá Oifig (eolas@ag.irlgov.ie eolas@csso.gov.ie), ar féidir fiosruithe trí Ghaeilge a chur chucu, mar aon leis an séanadh caighdeánach dátheangach ar theachtaireachtaí r-phoist amach;
- a chinntiú go leanfaidh na hOifigí ag soláthar foirmeacha iarratais go comhuaineach sa dá theanga oifigiúla ar na suíomhanna gréasáin agus, nuair is cuí, foirmeacha dá shórt a fhoilsiú go dátheangach faoi chlúdach amháin. Cinnteoidh na hOifigí, nuair a sholáthraítear leaganacha éagsúla Gaeilge agus Béarla d'fhoirmeacha iarratais, go mbeidh ráiteas cuí ar an leagan Béarla den cháipéis ag cur in iúl go bhfuil leagan ar leith Gaeilge den cháipéis ar fáil agus go mbeidh an leagan Gaeilge chomh sofhála leis an leagan Béarla;
- tosaíocht a thabhairt don Ghaeilge ar lógó na hOifige ar gach stáiseanóireacht, duilín dea-mhéine agus cárta gnó;

- a chinneadh go gcomhlíonfar na riachtanais maidir le hoiliúint agus acmhainní a shaináithníonn na hOifigigh Gaeilge i dtuairiscí rialta chuig na Coistí Comhairleacha áitiúla agus Príomhúla;
- leanúint ag tairiscint poist thaithí oibre trí mhí, gach bliain, do scoláire atá ag déanamh staidéir dlí trí Ghaeilge i ndámh Dlí Coláiste na hOllscoile Corcaigh.

5.2 Ríomh-Leabhar Reachtanna na hÉireann (eISB)

Foilsíonn Oifig an Ard-Aighne ríomhLeabhar Reachtanna na hÉireann (eISB) ar líne ag www.irishstatutebook.ie. Tá téacs iomlán na nAchtanna agus na nIonstram Reachtúla ó 1922 i leith, sa teanga inar reachtaíodh nó ina ndearnadh iad ar an eISB. Sa chás gur achtaíodh an tAcht sa dá theanga (mar shampla, Acht a leasaíonn an Bunrecht) tá téacs an Achta ar fáil sa dá theanga oifigiúla ar an eISB. Nuashonraítear an eISB ar bhonn míosúil. Foilsítear eolaire reachtaíochta, freisin.

Níl aon phlean ann chun leagan Gaeilge de ríomhLeabhar Reachtanna na hÉireann a fhoilsiú. Óstálann Seirbhís Thithe an Oireachtais (HOS) suíomh gréasáin dátheangach ag www.achtanna.ie, mar a bhfuil aistriúcháin ar Achtanna an Oireachtais a achtaíodh trí Bhéarla ó 1922 go 2009 (le roinnt eisceachtaí).

5.3 Reachtaíocht

Is i mBéarla a dhéantar gach reachtaíocht phríomhúil agus thánaisteach a dhréachtú don Rialtas in Oifig na nDréachtóirí Parlaiminte. Tá an fhreagarthacht ar Rannóg an Aistriúcháin in

Oifig na mBillí, Seirbhís Thithe an Oireachtais, gach reachtaíocht phríomhúil a aistriú go Gaeilge.

5.4 Fáilteoirí / Teileafónaithe

Is iad an fhoireann fáiltithe agus na teileafónaithe an chéad phointe teagmhála le cuairteoirí chuig an dá Oifig. Beidh sé mar pholasaí ag na hOifigí a chinntiú go bhfeidhmítear an gnáthchleachtas maidir le Seirbhís Ardchaighdeáin do Chustaiméirí sa réimse seo. Mar sin de, ó thús na Scéime:

- Cinnteoidh an fhoireann fáiltithe agus na teileafónaithe ar bhonn leanúnach go dtugtar ainm na nOifigí i nGaeilge agus i mBéarla;
- Tá an fhoireann fáiltithe agus na teileafónaithe eolach ar na bunbheannuithe i nGaeilge;
- Tá socruithe cuí i bhfeidhm chun gur féidir baill den phobal a shannadh nó a aistriú gan mhoill chuig oifigeach a phléifidh lena bhfiosrú trí Ghaeilge, má tá a leithéid ar fáil;
- Cuirfear oiliúint athnuachana ar fáil go leanúnach, de réir mar is gá, don fhoireann fáiltithe agus do theileafónaithe, lena chinntiú go ndáileálfar le chumarsáid trí Ghaeilge go pras agus go sásúil.

5.5 Oifigeach na Gaeilge

Leanfaidh na hOifigigh Gaeilge sa dá Oifig ag:

- comhoibriú go dlúth chun cur chuige atá dírithe agus comhordaithe a chur ar fáil a fheabhsóidh leibhéal na

seirbhíse a sholáthraítear trí Ghaeilge le linn shaolré na Scéime;

- comhthadhall le Cinn Riaracháin sa dá Oifig maidir leis na riachtanais oiliúna foirne a shainaitheofar agus a éireoidh ó am go chéile;
- soláthar cúnamh chúltaaca agus pointe tagartha do gach ball foirne a ghlacann glaonna teileafóin nó a dhéileálann le comhfhreagras scríofa nó leictreonach eile trí Ghaeilge;
- comhairliú cathain is gá ábhar Gaeilge a chur amach le haghaidh aistriúcháin ghairmiúil;
- tuairisciú go rialta do na Coistí, agus Comhpháirtíochtaí áitiúla agus Príomhúla, ag sainathint na gcéimeanna atá glactha chun gealltanais na hOifige faoin Scéim 2010 – 2013 a chomhlíonadh, agus ag déanamh moltaí maidir le riachtanais oiliúna agus acmhainne bhreise;
- déanamh fardail, i gcomhar leis an Aonad Acmhainní Daonna i ngach Oifig faoi seach, den éileamh ar sheirbhísí Gaeilge, fad atá Scéim 2010 – 2013 á forfheidhmiú;
- déanamh suirbhé, i gcomhar leis an Aonad Acmhainní Daonna i ngach Oifig faoi seach, de leibhéil inniúlachta na foirne sa Ghaeilge faoi dheireadh mhí na Nollag 2010;
- comhthadhall leis an Oifigeach Oiliúna agus Forbartha i ngach Oifig faoi seach maidir le cothú cúrsaí oiliúna sa Ghaeilge;
- comhthadhall leis an Aonad Acmhainne Daonna i ngach Oifig faoi seach maidir le taifead chun dáta a bhunú ar an gCóras Bainistíochta Acmhainní Daonna den fhoireann a bhfuil inniúlacht sa Ghaeilge acu, faoi Nollaig 2010;

- comhthadhall leis an Aonad Leabharlainne agus Fios Gnó, agus leis an Aonad TF, i ngach Oifig faoi seach, maidir le nuashonrú an fhardail leictreonaigh agus pháipéar-bhunaithe d'ábhar acmhainne na Gaeilge.

6. Monatóireacht

Coinneoidh an tOifigeach Gaeilge i ngach Oifig, i gcomhar leis an gCeann Riaracháin, feidhmiú éifeachtach na Scéime faoi athbhreithniú, agus cuirfidh sé/sí tuairiscí rialta chuig an gCoiste Comhairleach Bainistíochta áitiúil agus chuig Comhchoiste Comhairleach Bainistíochta Príomhúil an AGO/CSSO.

7. Poibliú na Scéime comhaontaithe

Poibleofar ábhar na Scéime seo mar aon leis na tiomantais agus forálacha na Scéime trí:-

- Scaipeadh chuig gníomhaireachtaí chúí agus comhlachtaí poiblí
- Suntasacht ar Shuíomhanna Gréasáin na hOifige

Ina theannta san, glacfaidh an dá Oifig gach deis ina gcumarsáid le cliaint agus le custaiméirí chun na seirbhísí a sholáthraíonn siad trí Ghaeilge a chothú agus a phoibliú le fógraí sna hionaid fáiltithe a léiríonn na seirbhísí Gaeilge atá ar fáil, agus, freisin, trí na seirbhísí céanna a liostáil ar shuíomhanna gréasáin na hOifige.

Cuireadh cóip na Scéime seo ar aghaidh chuig Oifig Choimisinéir na dTeangacha Oifigiúla chomh maith.

Is é an leagan Béarla buntéacs na scéime seo.